

Inna Zofia Turowska-Braowa ①

Zobowoy puzymne i piykne

(1770 - 1777), Kholm 1833

Zobowoy puzymne i piykne
t. VI cz. I
jest w Bibli
Stowian
H. S.

s. 36. Jednym z odcieni dworskiej poezii
są także w Zobowoych wiersze, podwójne
opisem opusku fuy narysunkach magnac-
kich. W wierszu XVIII tytuła opusku
uznata dwa osobne notacje opusku

TC-OR-5580-5
10-21
(5): francuski, obywatelski, symetryczny
linij i tworzący ze stylem
poboczny humanizujący esoteryczny i elitarystyczny
albo angielski, borykający się z wrogiem,
możący otworzyć drzwi fuyrotę.
Przewidywał odpowiednikiem nacjonalistycznym
upodobania spoki, stonowanej od wielkiego chaosu i wybuchu
fantomii, drugi natomiast stanowił
zaspokoić wymagania wyobraźni i
uczucia, zakładając fuyrotę fuyrotę
symetrii. Na łamach Zobowoych ukazują
się dwa wiersze, podwójne opusku:
Kajetana Słowackiego Ułohoty
ofiarowany J.O. Xizimie Libonivshy

... w dziele Triumf serca (6) i

Ma Soles (7) Celestyna Craplica; wro-
sząc się do polskiej poezji kult-
urowej, która tak bujnie się później
rozwinęła, a zasłony upływami obcymi,
zobaczenia poematu Delille'a Les jardins
s. 37
(1782) wykonał ten utwór dydaktyczny
opisane: Franbeckiego Sofryzję, Woro-
nicza Świętych Zylli i Niencercan

5) Stomanieli Jelini Lucjan i
studium o rozwoju poezji fiska-
latury w polskiej literaturze ro-
mantycznej. Studia ogrodnicza
na festynie - XVIII i XIX. Przegląd
humanis tuncq. R. I t. I, s. 206-207.

6) Zabawy t. IX, s. 136-150.

7) Famie, t. IX, s. 170-172.

☺

TC-OR-5580-5

Puławy napisane już w XIX w. (1). Obydwa
wiersze o ogrodnach dworskich w Zobowrach,
nie wdają się w tak szczegółowe opisy,
jak późniejsze poematy: pod względem
opracowania i formy, tak wiele
porównują do zyczenia, nie mniej
jako prawnie tego rodzaju w poezii
stanisławowskiej, zasługują na
blizszą uwagę.

Skoczulski, opiewając ogrodnę
Mokotowie, założony w r. 1775
przez księżną Lubomirską, opisał
najpierw pałac kunsztownie
urozumiemy:

W korydym pokoju deiric'ie stowary
Trzeba; czy to koralit, czy awaryz
Czyli też mebliw kontowuch wybony,
wycarzy,

W ogrodnie dloni mistrza-artysty też
widocznie zostawiła ślady:

... dziwniejsze roboty
 Widzisz w strukturze niby Bentley, grotty,
 Tak nęka ludzka przedziwnie udana,
 Ze mógłby Neptun tam zwiścić się bez mata,
 Tu proste niby natury wyprawy,
 Tam twarde wino wśród powietrza głazy,
 Tu lazurowe udane obłoki,
 A tam na płocie rozwieszona włoki.

Salaj odmalował poeta dążenie do
 nasładowania natury, widoczne w
 urządzeniach ogrodu:

Wędłci, wzięciony do różnej pnygoty,
 Jak gdyby siwiesz wyciągnięte z wody,
 Owoż gdzieś indziej, iak po ciężkiej
 pracy,
 Odpoczywają w ustroju rybaczy;

a że to wymyślo jest tylko miłą deko-
 racją, rozrywką kniężną, świadczą
 inne ustroje ogrodu, dalekie od
 prostoty; obok „trzcina, pomytych
 donleń” stoi altana, co „zmysły
 ciekawego techce,

- 1) Trambeckiego Powązli ulozaty są jence
 buch boematan Selille'a, podobnie
 Polaulca, powinowane ks. Jozefowi Poma-
 towskiemu z powodu ocenowania utwórcian
 w jego wasytku.

5
 że, wszedłszy do niej, wynurzyć się z niej nie chce,
 ściana tam kańda, w kołpantymant kwiaty,
 ozdobia, y zbiór Portuelów bogaty,
 śrafy dołota, z rozkoprynym ustaniem
 Klawikord, by się rozweselić graniem.

Stowen, sielskość tańczy się w ognodzie z
 wytwornością, palacowa, pretensjonalność,
 z prostotą, iluzja drabiej natury z
 kumatorowem drictami artystów. Tęcza przy-
 znać skretuskiemu, że posiadał bar obserwacji:
 pewien talent opisywy, że wcale nępsilnie odтворzył
 „cuda” i „briny” Młokotowa zachowując do końca
 wierną swobodę i naturalność, wolną od dworskich
 komplementów, lecz nie poprzestając na opisie palacu i
 ogrodu: smętakien na czaples prawdziwej wsi i oto
 folwanki wsielotowski jest jakby fototypem potworne
 Sopicowie, bo tam:

Wśród drzędzińca jest dla drobin woda,
 Kapieł y napój, y wita ochłoda,
 baley gotzbuik w górze się wynosi,
 Tuż napuszony indyk się kłomosi,
 Tu kury, zęzi y kaczki erubate,
 Blisko obory na byłto ropate,
 I dla folwaroczney też studnia czeładki,
 Stowen: we wnyotkien jest porzytek radli.

teturany, posbarwiony talentu opisowego jest wion
 Celestynus Czaplina, dla Solca, ułożony na część ogrodu
 brata kwałerskiego Kasimiera Poniałowskiego. Nad pier-
 wotastkiem opisowym górnym tu refleksyjny, nad realizmem
 obserwacji - abstrakcyjne zachwyty, uprzążone za pomocą
 onówien i prawoiń, lekkie niemas zacieśniają, tużi
 utwornu, zacierają, plastykę krajobrazu. Wystarczy
 tynstoczyć opis labiryntu na Solcu.

6
Góra winnami gromami brzemienia,
gdzie ręką ciemną kęsy przechadka odmiećma
w wolnym powietrzu wywieszona stoi,
głodnych nasyci, spazmionych napoi.

skrytyki opisuje ogólnie malotowstki, na plan
piernoszki wysmak i wyistnie upadzenia, driska
naturę i codziennoci życia przypominające i stawał
się dać intelektualistycznym rzeczywistości, realnymi
barwami malować finepiędy magnachiej siedziby;
Czaplica natomiast jest w hańdym calu poeta, wykwint
i delikatnej natury, wypracowanej specjalnie promie-
niami stoica i tchnieniem refinu, jest pierwa,
kunsztowości i sztuki dalekiej od realizmu. Ogólnie
Poniatowski, według wódna Czaplica, medytacja,
jako prawdziwe niedłisko rozlony, niepodległe
nawet ogólnym i odwiecznym prawom przyrody i umy:

Drewa tu równe owoce wydają,
wody skrytemi biegami szemrają,
To wyskakuja, to się mowa kują,
dise kłopia, skate lisa, trawę myja,
Ptaszyta nawet niewoli nie czują,
skaczą, śpiewają, myją się, catują;
Moją żyć, krewia, pueloty gąfione,
I wiosną zarwe cały rok zielone
Kwiaty ustawnie...

żyją, stowem jak w orawierii, lecz nie pod otwar-
tym niebem.

do serii wierszy o ogrodnach walczy też utwór
góra Piramowicza pt. Na ogrodnach Jaśmi Wielkiego
Potockiego Pisana Wielkiego W. X. d. 1800, dwukrotnie
zencas wczesniej w Zabowach, niż wiersz skrytyki
Czaplica, ale nie najgęz ceche opisowych. Ogólnie
rysowi skłaniają Piramowicz ogrodn Potockiego, a
za to daje upust swym refleksjom, pochwałom
dla Wielkiego Pisarza i życzeń, by jego ogrodn
stał się siedzibą uczonych i poetów, jak niegdy
stworzyła Antkadia.

Zabawy Przyjemne i Pożyteczne t. IV a. II, Warszawa 1771

s. 47.

Do J.O. Xisiny Inoia:

Czwartoykiej

Generałowej Ziemi Podolskiej

gdy spłynąwszy łodzią na wyspę Wi-
sławę, witana była uwitami

kwiatami z wyposażeniem swych
pochwali.

s. 51.

W tym gdy stała nad dawistym
brzegiem,
Liczne ją śmieszki obentę szeregian:

Liczne Doyady uwarzyły obrygli,

Zabramiata wyspa cała od muzyki,

Łęki się śmiały strojne w kwiaty wrony,

Posiane w koto od bogini Flory.

Jedne się z Bogini bionozę knofiarze

Tako Bogini chęć stawić altane,

Drugie witaia, z różnych kwiatów

szkładaia, u nog iako przed ^{dawiać} ^{z wot Pania:}

W różne bulkiety uwinny w kwiecie ^{z wot Pania:}

W śudd Bogini ^{z wot Pania:} ^{z wot Pania:} ^{z wot Pania:}

Elizbiecie. / 202.51, 111, 155.202

Crupke W. a. 1771